

OBRTNI VESTNIK

strokovna Državna Lica povzdigo in napredek slovenskega obrtništva.

Ljubljana
 vsakrat, in sicer:
 vsakega 1. in 15. v mesecu
 ter stane celoletno . . . 48 K
 polletno . . . 24 »
 četrtletno . . . 12 »
 posamezna številka . . . 2 »

Oficijelno glasilo „Dež. zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani“
 in „Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug“ s sedežem v Celju in
 slovenskih obrtnih društev.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.
 Ponatis dovoljen le z navedbo vira.
 Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Dunajska cesta 20.

Cene inseratom:
 Pri 1× objavi 1/1 str. 1000 K
 » » » 1/2 » 500 »
 » » » 1/4 » 260 »
 » » » 1/8 » 140 »
 » » » 1/16 » 75 »
 Pri 12 kratni objavi 5%, pri
 24 kratni obj. 10% popusta.

IV. letnik.

V Ljubljani, 1. decembra 1921.

Štev. 23.

Snov za sestavo novega obrtnega zakona.

Zemaljski Savez Hrvatskih obrtnika je prejel iz ministrstva za trgovino in industrijo temeljna načela, ki naj bi na podlagi dobljenih izkušenj služila kot podlaga za sestavo novega obrtnega zakona, ki naj bi veljal za celo državo. Načela, ki so priobčena v 39. številki Obrtničkoga vjesnika so sledeča:

I.

Z ozirom na način stvarjanja vseh obratov predvidevaje zakonodajstva v Evropi tri sisteme:

1. Sistem svobodnega dela, po katerem se gotovi obrati po izpolnitvi splošnih pogojev, otvarjajo brez kakšnega posebnega dovolila in brez kakšnih posebnih predpisanih pogojev, temveč samo po prijavi pristojni oblasti.

2. Normativni sistem, kjer mora pristojna oblast četudi so izpolnjeni vsi v zakonu specijelno predpisani pogoji more dati dovoljenja, ni pa v to primorana. V tretjem slučaju vežejo pristojno oblast za podelitev ali zavrnitev dovoljenja izrecno le državno-ekonomsko-politični razlogi kateri se pa strankam ne nanašajo.

V še neizjednačenem zakonodajstvu imamo mi danes razne sisteme v tem vprašanju. Medtem ko v Srbiji po »zakonu o radnjama« vlada edino normativni sistem z zelo malim številom izjem svobodnega sistema v trgovini (branjarije in od manjših podjetij še 2) ali 3) in sistema koncesije (samo za gostilne po zakonu o kavarnah in krčmah in za lekarne), obstoji v ostalih pokrajinah načelno sistem svobodnega dela po normativnem sistemu za mnoge obrti kakor tudi sistem koncesije za mnoga obrtna in trgovska podjetja.

Priznavajoč sistem svobodne otvoritve podjetij, bi se pa vendar moralo napraviti izjeme in sicer:

1. Uvesti sistem koncesij za vsa važna industrijska podjetja. Ker je potreba, da se naša industrija čimbolj razvije, ter da se na ta način izkoristijo surovine, katere imamo v državi in zmanjša uvoz iz inozemstva, a vsled pomanjkanja domačega kapitala, smo primorani prepustiti inozemcem povzdigo industrije pri nas in dotok inozemskega kapitala. Pri sistemu koncesij bi bila država v stanu nadzirati ino-

zemce in v našo industrijo vloženi inozemski kapital. Razventega bi se s sistemom koncesij preprečilo z ozirom na narodno obrambo ustanavljanje industrij izven v to določenih mej.

2. Za trgovska in rokodelska podjetja, v katerih se mora ozirati na javno varnost, zdravje in moralo splošnosti in interes deželne trgovine, n. pr. za lokale za točenje in prodajo pijač, za prodajo življenjskih potrebščin in v splošnem predmete za prehrano, lokale za zabavo občinstva, izvozničarska podjetja, obrti: pekovska, puškarska, dimnikarska, oskrbovanje parnih strojev in električnih instalacij, vodovodnih in kanalizacijskih naprav in tem slično, je potrebno vpeljati sistem koncesij. Razven ostalega bi s tem sistemom onemogočil dostop nevšečnemu tujemu elementu.

3. Za vse obrti, kjer je potrebna strokovna izobrazba, kakor tudi za industrijo, v kolikor ni koncesijonirana, je vpeljati normativni sistem. Tako tudi za vpliko število trgovskih podjetij, kjer se zahteva strokovna izobrazba, v kolikor niso tudi ona koncesijonirana, je uvesti normativni sistem.

Po obrazloženem se je treba odločiti za zakonske norme bodočega zakona o obratih in sicer: V koliko se more in sme neovirajoč pravilni razvitek pridobitnega življenja, zadovoljujoč splošne pridobitne ekonomske državne interese, odstopiti od prvega sistema svobodnega dela in vpeljati sistem koncesij za industrijske in rokodelske obrate in sicer poimensko, sistem normativni za ostala industrijska podjetja, rokodelske in nekatere trgovske obrate in sicer poimensko.

II.

Danes imamo dva sistema podelitve obrtnih dovoljenj: Sistem v Srbiji, po katerem so komore pristojne za podeljevanje dovoljenj za otvoritev trgovskih, industrijskih in rokodelskih podjetij, in sistem v ostalih pokrajinah, kjer ta dovoljenja izdajejo državne policijske oblasti kot obrtne oblasti.

Prvi sistem zahteva kompaktno, jedinstveno sredino domačinov: Srbov, Hrvatov in Slovencev. Njegova uporaba v pokrajinah, kjer imamo državljane tujega elementa, je nevarna za nacionalno stran naše države in toliko preje, ker imamo še danes veliko preveč takih tujih elementov z dobljenimi obrtnimi dovoljenji. Pri svobodnih volitvah za komoro bode

tudi ta imela v gotovih pokrajinah tako za člane kakor tudi v svoji upravi nevešče tuje elemente. Tako sestavljena, bi ona, držeča se predpisa obrtnega zakona, odnosno zakona o obratih, tudi vnaprej držala široko odprta vrata tujemu elementu.

Drugi sistem, ako tudi policijski, ima več ugodnosti, da prepreči dostop tujega elementa v trgovske, industrijske in obrtniške vrste. Pozvane, da v svojih podjetjih uvedejo državno nacionalno politiko, bode mogoče državnim oblastim vedno, četudi imajo prisili vse v zakonu preaprisane pogoje, najti pota in sredstva, da bodo v eminentno državnem nacionalnem interesu prošnje tujerodnih elementov odbite in neizvršene. Pripomnimo, da so gotove prošnje naših Srbov iz Vojvodine, četudi so bili izpolnjeni vsi zakonski pogoji, obležale nerešene v Pešti po nekoliko let. —

Z ozirom na obrazloženo, kakor tudi na to, da radi enakopravnosti državljanov v državi, more biti uveden samo eden od gornjih sistemov, se je treba odločiti za eden ali drugi sistem, kateri bi tvoril osnovo novega zakona o obratih, odnosno novega zakona o zbornicah (komorah).

III.

Zaradi ekonomske in nacionalne ekspanzivnosti je Avstro-Ogrska v vprašanju obrtnih dovoljenj favorizirala nemško-madžarsko-zidovski element na škodo srbsko-hrvatsko-slovenskega elementa. To favoriziranje se je posebno hudo občutilo in izvajalo v začetku napovedi in med trajanjem evropske vojne.

Naval tujcev se je še premočno čutil v času po vojni v letih 1919 in 1920.

Na podlagi starih zakonov, sklenjenih v Pešti in na Dunaju, kakor tudi zaradi uradnistva, katero ni moglo biti zamenjeno z našimi ljudmi, so trgovske, obrtne in industrijske vrste, vsaj v nekaterih pokrajinah, prenapolnjene s tujci.

V vprašanju vodstva zunanje trgovske politike in na račun sklepanja novih trgovskih ugovorov, je vprašanje prava tujih podanikov za izvrševanje kakršnekoli obti zastavljeno. Zahteve tujih podanikov za otvoritev obratov se rešujejo v principu po avtonomnem našem pravu in v smislu naših državnih interesov.

Je-li radi vsega obrazloženega potrebno postaviti v novi zakon o obratih (o radnjama) pravico države na revizijo obrtnih dovoljenj, izdanih od 15. julija 1914. Da-li naj se ta revizija nanaša samo na tuje podanike (umevno v toliko, v kolikor nismo vezani na pogodbe n. pr. Rapallsko). Je-li bi bila taka revizija, v ostalem koristna za nacionalne interese, škodljiva za pridobitno ekonomski red.

IV.

Današnji sistem obstoječih zbornic in njihovih oblasti je več ali manj z malimi izjemami pokrajinski sistem.

V naši novi državi z izpremenjenim pravcem notranje trgovine, industrije in obrti, z izpremenjenim stanjem pridobitno ekonomskih blokov namenjenih za jurtinice, teritorije pojedinih zbornic, ne more ostati tak sistem v novem orijentiranju železniške, pristaniške in vodne mreže, kakor tudi ne v režimu mnogih drugih ekonomsko pridobitnih vzrokov.

Po temu je potrebno, da novi zakon o zbornicah menja: število zbornic, njihova sedišča in njihov teri-

torij. Ako je potrebno, da se z ozirom na osvojitve drugega sistema iz točke II. in z ozirom na jedinstvo policijskih organov v katerikoli po današnji ustavi administrativni oblasti, zbornične oblasti strnejo z administrativnimi oblastmi, ali da bodejo širše ali ožje, v tem slučaju je potem potrebno z novim zakonom o zbornicah počakati, dokler ne bo uveljavljen novi zakon o administrativni razdelitvi na oblasti po novi ustavi.

Končno je treba, da se z ozirom na še neurejene ekonomsko-pridobitne in politične razmere v državi in na še ne označene glavne poteze naše bodoče trgovsko-industrijsko zunanje in notranje politike, prepusti pravo otvarjanja novih zbornic in označevanja njihovih teritorialnih mej ministrstvu trgovine in industrije ter da se vse to odredi vnaprej v novem zakonu o zbornicah (komorah).

(Dalje prih.)

Razvoj male obrti.

(Nadaljevanje.)

Pred našim ujedinjenjem se je za časa vladanja Avstro-Ogrske prištevala mali obrti tista, ki je imela do 20 delovnih moči, ako pa je v kateri vrsti obrti bilo zaposlenih več kot 20 delovnih moči, potem se jo je prištevalo takozvani veleobrti. Omejitve v gonilni kapaciteti ni bilo, ali v kolikor jo je pač bilo, potem je vendar bilo omogočeno, da se v poedinih vrstah obrata uvede gonilna sila po potrebi, ne da bi dotična obrtna vrsta bila uvrščena v red veleobrti ali industrije. Iz tega se torej vidi, da je mala obrt imela dovolj povoljnih pogojev za svoj svobodni razvitek, ter se je tudi v tem zmislu razvijala. Duh modernizma v mali obrti je v poslednjih letih pred vojno zavzel velik razmah, pa so naši mali obrtniki pričeli z uvažanjem gonilne sile v svojih delavnicah, ker so vedeli, da je mogoče samo na ta način postaviti se ob bok močnejši konkurenci in koncem izpolniti svoje sposobnosti.

Kaj je država imela in dobivala od tako okrepljenega gospodarstva odnosno od tako okrepljene male obrti ni potreba naglašati, če vemo, da so njeni dohodki bili redni, da so se z lahkoto pobirali in da ni bilo slučajev, da gospodarji ne bi bili v stanju zadovoljiti svojim državljančkim dolžnostim. Posebno moramo pa povdariti, da so tudi mali obrtniki z lahkoto sledili takim dolžnostim, če so bili še tako nezatni.

In ko smo omenili, da je prva gesta naše državne oblasti bila skrajšanje delovnega časa, potem moramo takoj omeniti, da je naša državna oblast v svoji nesrečni gospodarski politiki šla še dalje, odredila je omejitev obrti v splošnem. Po najnovejši odredbi, katero je izdala naša vlada — centralna — po ministrstvu za trgovino in industrijo, se smatrajo za veleobrt vsa ona rokodelska ali slična podjetja, katera zaposlujejo več kot tri delovne moči. Brez ozira na to, ali so te delovne moči kvalificirane ali so šele učenci, pridejo v poštev kot maksimalna delovna kapaciteta v mali obrti. Ako pa kdo zaposluje 4, 5 ali več učencev, a ne enega kvalificiranega delavca, smatra se veleobrtnikom in se njega kot takega uvršča v red davkoplačevalca velekapitalista ali veleindustrijalca. Male obrti po tej najnovejši uredbi pri nas ni, pa jo po tej uredbi tudi ne sme več biti.

Omejitev male obrti do 3 delovnih moči pomeni, da država sama z vsemi silami deluje, da bi mali obrtnik s površine izginil, deluje, da se nikakor ne povzdigne in pri temu izgublja iz vida, da polagoma pa sigurno slabi in uničuje naše narodno gospodarstvo, da uničuje posebno našo malo obrt, katero bi pravzaprav morala v vsakem oziru podpirati, da se dvigne in razvije in da iz nje postane velika in močna industrija. Pri tem naša državna oblast pozablja, da je narod brez močnega svojega gospodarstva obsojen na propadanje, da je neuvvaževan, ter da ga gospodarsko izkoriščajo ekonomsko močni in naprednejši narodi. Voditi tako politiko narodnega gospodarstva, kakor jo sedaj vodi naša država, pomeni pripravljati atentat na lastno gospodarsko samostojnost, pomeni ovirati še ono malo lastnega gospodarstva, katerega sami posejemo. Kake posledice bodo vsled take gospodarske politike nastopile, si lahko mislimo, če vemo, da se naše gospodarstvo nahaja šele v povojih, da jo je treba čuvati, ako želimo da se ono okrepi — in kadar na koncu vidimo, da se to naše žalostno gospodarstvo namerava vže v povojih popolnoma ubiti!

Isto tako, kakor državna oblast stoji na stališču, do skrajnih mej omejiti malo obrt v njenem deokrogu pri delovnem času in pri obsegu delovne moči, odreja, da se ima v veleobrt uvrstiti tudi vse one rokodelske delavnice, katere so urejene na vodno ali katero drugo gonilno silo. Potemtakem se torej rokodelske delavnice odsej ne smejo opremiti na motorni obrat ali z vodno silo, ampak morajo obdržati najprimitivnejši in najkonzervativnejši gonilni zistem z roko ali nogo. Drugače, ako si uvedejo bodisi kakšen motor najslabšega gonilnega izvora, spadajo pod kategorijo veleobrti, pa bodejo zopet obdavčeni kot veleobrtniki, a istotako se bodo tudi kot taki smatrali. Kaj pomeni tako oviranje male obrti si lahko predstavljamo! Pri nas se torej, v tej novi »napredni« in »svobodni« državi na ta način podpira naše narodno gospodarstvo, katero bode, ako se bode še nadalje vodila taka gospodarska politika, prišlo na rob propada.

Vsa ta dejstva, katera sem tukaj navedel, nas resno opominjajo, da se z lastnim delom in čvrsto organizacijo opremimo, da bi zamogli uspešneje z lastno močjo zaščititi našo obrt, posebno pa našo malo obrt. Ne smemo dopustiti, da se mala obrt, katera je že po svoji naravi precej majhna, utesni do skrajnih mej, da se ji skoro zadrigne vrat in da se jo na ta način popolnoma uniči. Proti takemu postopanju je potrebno, da složno in odkrito dvignemo naš glas in da zahtevamo, da v mali obrti ne bode omejitve, ako pa se tako omejitve že mora izvršiti, potem naj se pustijo dosedanje, tozadevne norme, namreč, da se za malo obrt smatrajo vsa ona podjetja, katera imajo zaposlenih 20 delovnih moči. Ravnotako moramo zahtevati in se žilavo boriti, da se tudi gonilna kapaciteta v malih rokodelskih delavnicah ne skrči do skrajnosti, vrhutega, da se omogoči neomejeno upeljavo gonilnih sil in strojev, ako pa se mora tudi pri tem napraviti nekaka razlika izmed velike in male obrti, potem naj se gonilna moč v mali obrti normira najmanj na 10 konjskih sil. Edino na ta način je mogoče, da povzdignemo našo malo obrt, ker ji s tem dajemo garancijo za svobodno razvijanje, a z enim mahom postavljamo zdrave temelje za povzdigo naše industrije! Povzdigujoč tako naše gospodarstvo, krepimo tudi temelje same države, pa ako bode v naši državi

gospodarstvo močno in dobro razvito, potem bomo imeli tudi blagostanje in zadovoljstvo. Mi rokodelci smo poklicani, da se sami pripravimo na izpeljavo konsolidacije v našem gospodarstvu, nikar pa ne pričakujemo, da bode kdo drugi za nas kaj naredil. Na vidiku je, da se raztegne srbski »Zakon o radnjama« na ves teritorij naše države, ter se namerava najprej ta zakon času primerno in potrebam gospodarstva premeniti. Ne dopustimo, da bi bilo to izvršeno brez nas, nego zahtevamo, da pri tem delu krepko sodelujemo in da s tem preprečimo omejitev male obrti. Mi imamo besedo, potrebno je da govorimo!

Kaj mora danes obrtnik vedeti v davčnih zadevah.

(Nadaljevanje.)

VIII. Važno je za vsakega trgovca, da sodeluje pri odmeri davkov. Ako tega ne stori, priredi davčna oblast davke na podlagi urednih pripomočkov, . j. na podlagi poizvedb.

Če trgovec ne sodeluje pri odmeri davkov, igra va banque. Reskira namreč, da se mu predpiše davke, ki bistveno prekašajo njegov promet in plačilno zmožnost. Prizivi zoper odmero davkov, pri kateri davkoplačevalec ni hotel sodelovati, se namreč v skoro vseh slučajih zavrnejo in sicer z utemeljitvijo, da je stranka kontumacirana. Davčne oblasti to okolnost prezro le v zelo izrednih slučajih.

Sodelovati pa mora stranka:

1. s tem, da vloži napoved za dotični davek;
2. da odgovarja davčni oblasti na dane pomisleke, pošlje zahtevana pojasnila, dokazila, dokaze, račune, knjige, pogodbe itd., da dovoli vpogled v knjige, obratne prostore in naprave. Pri tem se izrecno opomni, da je davkoplačevalec stremil za tem, da vsako svojo navedbo podpre tudi z dokazi.

Ako ne dokaže, bodisi posredno ali neposredno, so njegove napovedi, v kolikor se ne vjemajo z uradnimi poizvedbami, le problematičnega značaja.

Dokazati pa mora trgovec svoje navedbe ali

- a) neposredno s tem, da predloži dokaze, n. pr. račune, pogodbe, obratne knjige itd.
- b) posredno, da predlaga zaslišanje prič, izvedencev, lokalni ogled itd.

Sodelovanje stranke naj se vrši v onem roku, katerega določi finančna uprava.

Prekoračenje tega roka namreč povzroča tudi kontumaciranje. Položaj v tem slučaju je tak, kakor da stranka ne bi sploh ugodila zahtevam davčnih oblasti, torej kakor da ne bi vložila davčne napovedi, odgovorila na pomisleke ali pa dokazala svoje trditve.

Posebne važnosti je tu, da obrtnik pravilno ugotovi davčni oblasti, kadar ta zahteva podrobne podatke, kako je stranka preračunila dohodke in izdatke.

Na to zahtevo niti ena četrtina davkoplačevalcev ne odgovori pravilno.

Posledica je, da se stranko kontumacira po paragrafu 213, zakona o osebnih davkih, ker ni podrobno izkazala svojih dohodkov in izdatkov. Priziv zoper tak kontumac je problematične vrednosti. Ako dobi torej trgovec nalog, da naj svoje dohodke in stroške detajlira, je pozivu brezpogojno in izčrpno ugoditi.

V podrobnosti se tu ne moremo spuščati. Ako trgovec zadevne davčne zahteve ne bi razumel, ali pa, ako sploh ne ve, kako mu je postopati v takih prime-

rih, naj se takoj obrne na pristojno davčno oblast. Tu naj prosi, da se mu da podrobna pojasnila, kaj da zahteva pravzaprav davčna oblast. Po dobljenih informacijah se mu je ravnati.

IX. Vloge, prošnje, pojasnila, napovedi in prizive je vložiti le pri pristojni davčni oblasti. Vsak odlok vsebuje običajno tudi določbo, kam je vložiti odgovor, priziv itd.

Ako ni tega navedenega v odloku, naj se vložijo spisi pri oni davčni oblasti, ki je izdala zadevni davčni odlok.

Ako se ne postopa pravilno, ima to lahko za stranko neprijetne posledice. Običajno nastane tudi še materialna škoda.

Vsak važnejši spis naj se odda:

a) ali pošto preporučeno,

b) ali pa direktno pri oni davčni oblasti, pri kateri je vložiti dotični spis in smer proti potrdilu prejema.

Le na ta način se izogne trgovec eventualnim posledicam, ako se njegov spis zgubi.

X. Posebno važno za vsacega davkoplačevalca je to, da zna, ali in kake kazenske posledice nastanejo, ako ne ugoti davčnim prizivom.

Že pri sestavi napovedi, odgovora na pomisleke, pri izdaji pojasnil itd., naj trgovec upošteva, da mu bo treba eventualno dotične trditve dokazati.

Upoštevati mu je tudi, da davčna oblast lahko vsako nepravilnost strogo kaznuje.

Trgovec naj torej že pri prvotni napovedi kakor tudi v nadaljnjem postopanju oddaja svoje navedbe le s tega temeljnega vidika!

XI. Ker so danes davki večinoma zelo visoki, je nujno potrebno, da ima trgovec vse svoje davčne zadeve v redu.

Najbolje je, ako si trgovec oskrbi za vsako leto posebno mapo. V tej naj ima evidenčne zbirke in sicer za vsak davek posebej. Vsak davčni odlok, plačilni nalog itd. naj dobi datum sprejema in tekočo spisovno številko. Spisi v posameznih davčnih zbirkah naj bodo kronologično urejeni. Le tedaj bo imel trgovec vso evidenco o svojih davčnih zadevah.

Od vsake vloge na davčno oblast naj si ohrani prepis, ki se naj dene k dotični zbirki. To mu olajša orientacijo. Tudi se s tem prepreči vsako protislovje v davčnih vlogah, ki ima običajno za davkoplačevalce zle posledice.

XII. Nujno je tudi, da ima vsak trgovec tudi še zbirko davčnih zakonov. Zadevne »Uredne liste« naj zbira v posebni mapi.

Največjo škodo utрпи trgovec s tem, da se za davčne zakone prav nič ne zanima.

To danes, ko je davčno breme zelo težko, ni več na mestu. A samo zbiranje zakonov ne zadostuje. Potrebno je tudi, da se davčna stranka o teh zakonih vsaj nekoliko orientira. Zakone je preštudirati vsaj s tega vidika:

a) katere naloge in bremena nalaga dotični davčni zakon,

b) kake davčne olajšave nudi.

To mora vsak trgovec vedeti, drugače trpi lahko ogromno škodo. Opozarja se, da se na davčne olajšave in ugodnosti ozira le tedaj, ako jih uvejava davkoplačevalec. Sicer gre davčna oblast preko njih.

Dalje prihodnjič.

Iz organizacij.

Ustanovni občni zbor zadruga tesarskih mojstrov se je vršil dne 27. oktobra 1921 ob 10. uri dopoldne v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani v smislu § 119 obrt. reda in na podlagi naredbe ministerstva za trgovino in industrijo, oddelek v Ljubljani št. 203.

Dnevni red: 1. Naznanilo o ustanovitvi zadruge. 2. Volitev načelstva. 3. Slučajnosti.

Navzoči so bili: gg. dr. Murnik, kot zastopnik ministerstva za trgovino in industrijo, dr. Fuchs, kot zastopnik občine ljubljanske, Engelbert Franchetti, načelnik zveze obrtnih zadrug v Ljubljani in 19 zadrugh članov.

Ker je bil zadružni zbor ob 10. uri nesklepčen, se je vršilo zborovanje glasom zadružnih pravil 1 uro pozneje, to je ob 11. uri dop. ne glede na število navzočih članov.

1. Ob 11. uri otvori zborovanje g. dr. Fuchs, kot zastopnik mestne občine ljubljanske ter naznani naredbo ministerstva za trgovino in industrijo v Ljubljani, glasom katere se ima ustanoviti pokrajinska zadruga tesarskih mojstrov za Slovenijo v Ljubljani in konstituirati odbor, obstoječ iz načelnika in njegovega namestnika, nadalje sedmero odbornikov in namestnikov. Predno se preide k točki 2 dnevnega reda, razloži in pojasni g. dr. Fuchs nekatere najvažnejše točke zadružnih pravil, med temi tudi § 1., ki govori o pomenu zadruga.

Predlog g. dr. Fuchsa, da se vrši volitev načelstva odnosno odbora z vzklikom, se enoglasno sprejme, na kar se prične z volitvijo.

a) Volitev načelstva. Enoglasno so bili izvoljeni: g. Franc Ravnikar načelnikom, g. Ivan Zakotnik namestnikom.

b) Prečita se lista odbornikov in njihovih namestnikov; ker ni bilo nikakih ugovorov proti isti, se smatrajo enoglasno izvoljenim:

Odborniki: 1. Franc Pust, tesarski mojster v Ljubljani; 2. Franc Martinc, tesarski mojster v Ljubljani; 3. Josip Kregar, tesarski mojster v Ljubljani; 4. Vinko Kukovec, tesarski mojster v Celju; 5. Vogrin Karl, tesarski mojster v Brežicah; 6. Franc Špes, tesarski mojster v Mariboru; 7. Ivan Dornič, tesarski mojster, Lancovo.

Namestniki: 1. Anton Steiner, tesarski mojster, Ljubljana; 2. Ivan Hudovernik, tesarski mojster na Bledu; 3. Franc Plečnik, tesarski mojster v Logatcu; 4. Martin Judenič, tesarski mojster na Jesenicah; 5. Miha Robas, tesarski mojster v Tacnu pri Šmartnem pod Šmarno goro; 6. Pavčič Lovro, tesarski mojster v Zavogljah; 7. Anton Kranjc, tesarski mojster v Bukovici.

Po končani volitvi se zahvali načelnik Franc Ravnikar za izkazano zaupanje in zagotovi, da bo storil vse potrebno po njegovi moči v dobrobit in procvit novo ustanovljene zadruga, kakor tudi da se bo vedno in povsod zavzemal za celokupne obrtniške interese; nadalje se zahvali g. dr. Murniku, kot zastopniku ministerstva za trgovino in industrijo in dr. Fuchsu, kot zastopniku mestne občine ljubljanske za njihovo uspešno delovanje pri pripravah, kakor tudi za posej in sodelovanje pri današnji ustanovitvi pokrajinske zadruga tesarskih mojstrov.

Zveznemu načelniku g. Engelbertu Franchetti-ju izreka na tem mestu najsrčnejšo zahvalo, ker mu je stal vedno na strani z njegovimi bogatimi izkušnjami.

Na to se na predlog zveznega načelnika g. E. Franchetti-ja enoglasno izvoli zastopnikom v obrtno zvezo prvih 5 odbornikov in ravno tako 5 namestnikov.

Preglednikom združnega poslovanja se enoglasno izvolita: Josip Kern, tesarski mojster iz Klanca pri Sv. Križu in Ivan Čmak, tesarski mojster iz Polzele pri Celju.

Namestnika: Miha Dečman, tesarski mojster na Jesenicah in Anton Novak, tesarski mojster, Novomesto.

Načelnik zadruga naglašja glade pravilnega in natančnega vpisovanja vajencev tako za mojstrovo uporabo kakor tudi za združno evidenco, da se prepričijo vsakovrstne zlorabe učnih spričeval in drugih enakih nerednosti, katerih je zadnji čas žalibog veliko na dnevnem redu.

Da bo zamogla novoustanovljena zadruga tem uspešnejše delovati, je umevno, da bo potrebovala tudi rednih prispevkov; zato se določi: 1. za pristopnino slovom združnih pravil znesek 200 K za vsakega mojstra; 2. za vpisnino za vsakega člana pa znesek 30 K s pristavkom, da se bo pri prihodnjem običnem zboru predlagala primerna naklada, ako se s predvidenimi dohodki ne bo moglo shajati.

Slednjič opozarja načelnik na vsak slučaj zlorabe tesarske obrti po in neopravičenih osebah, katere se mora nemudoma naznaniti združnemu načelstvu, ki jih bo ovadilo kompetentni obrtni oblasti s predlogom, da se jih radi neopravičenega izvrševanja tesarske obrti najstrožje kaznuje.

K brsedu se prijavi zvezni načelnik g. Engelbert Franchetti, ki omenja, da se je posebno na deželi pojavilo veliko število neopravičenih tesarjev in sploh obrtnikov, ki konkurirajo in zdatno škodujejo upravičnim obrtnikom. Radi tega povdarja in predlaga, naj bi se vsakterega brez izjeme takoj pozvalo na odgovor, ozir. naj bi se mu delo takoj ustavilo, če ne drugače, pa potom pristojnega okr. glavarstva, ki bo v takih slučajih obrtnika gotovo ščitilo in mu dalo tudi orožniško asistenco na razpolago. Tako energično postopanje bo imelo uspeh in bo tudi v korist vsakemu posameznemu obrtniku, ki mora plačevati visoke davke.

Glede vajencev pripomni, da naj se vsi mojstri zavedajo dolžnosti redno prijavljati njihove vajence zadrugi takoj pri vstopu in da z vsakim vajencem napravijo pismeno pogodbo za predpisano 3 letno učno dobo. Po dovršeni izučbi pa se ima vsak vajenec podvreči preizkušnji pri mojstru, ki bo za to imenovan; glede imenovanja takega mojstra bo napravila združna zveza vlogo na kompetentno obrtno oblastvo.

Vsak vajenec mora skozi celo učno dobo vztrajati le pri tistem mojstru, pri katerem je v izučbo vstopil. Menjava učnih mojstrov naj se na vsak način odpravi. Združno načelstvo mora imeti natančno razvidnost vseh vajencev in pomočnikov; to je neizogibno potrebno.

Koncem apelira zvezni načelnik na vse navzoče zborovalce, da dajo svojemu načelniku popolno zaupanje, ker le s tem je mogoče, da bo združno delo v bodoče živahnejše kakor dosedaj.

G. dr. Murnik priporoča pošteno konkurenco med mojstri in predlaga, da se napravi sporazumno cenik

za vsa tesarska dela, ki naj bo za vse mojstre merodajen (sprejeto).

Ker je dnevni red izčrpan in ker ni več predlogov ali nasvetov, zaključi združni načelnik zborovanje ob 12. uri 15 minut.

Ustanovni občni zbor zadruga sedlarjev, jermenarjev, bičarjev, torbarjev in ličarjev vozov za Slovenijo v Ljubljani, se je vršil dne 30. oktobra 1921 ob 9. uri v poslopju državne obrtne šole v Ljubljani.

Navzoči: gg. dr. Arnošt Brilej, kot zastopnik mestne občine ljubljanske, Engelbert Franchetti, načelnik zveze obrtnih zadrug v Ljubljani in 28 združnih članov.

1. Ob 9. uri otvori zborovanje g. dr. Brilej kot zastopnik mestne občine ljubljanske v Ljubljani, pozdravi navzoče ter naznani odredbo ministrstva za trgovino in industrijo v Ljubljani, glasom katere se ima ustanoviti zadruga sedlarjev, jermenarjev, bičarjev, torbarjev in ličarjev vozov za Slovenijo v Ljubljani, razloži in pojasni nekatere najvažnejše točke združnih pravil, med temi tudi § 1, ki govori o namenu zadruga.

Predlog, da se vrši volitev načelstva odnosno odbora z vsklikom, se enoglasno sprejme, nakar se preide k 2. točki dnevnega reda.

Za načelnika se enoglasno izvoli g. Leopold Šega iz Ljubljane, za njegovega namestnika pa g. Ivan Černe iz Zg. Šiške.

Zastopnik mestne občine, ki je zborovanje otvoril, prosi da zasede g. Leopold Šega načelnikovo mesto, ter da nadaljuje zborovanje. Nato se prečita lista odbornikov in namestnikov; izvoljeni so bili enoglasno odbornikom: gg. Franc Peršin, sedlar v Št. Vidu nad Ljubljano, Ivan Čarman, sedlar v Zgornji Šiški, Bruno Balantig, sedlar v Spodnji Šiški, Ivan Šmon, sedlar v Černučah, Josip Stupica, sedlar v Ljubljani, ki je bil izvoljen tudi kot združni blagajnik, Ivan Logar, sedlar v Ljubljani, Peter Pleško, sedlar, Šmartno ob Savi pri Mostah. Namestnikom: Jakob Trobec, sedlar v Kozarjih, Martin Mali, sedlar v Domžalah, Ivan Šipec, sedlar v Kranju, Ivan Brejc, sedlar v Dobropoljah, Alojzij Grilec, sedlar, Novomesto, Karol Černetič, sedlar, Krško, Štefan Vincek, sedlar Glince.

Načelnik g. Leopold Šega se zahvali za izkazano zaupanje in prosi, da bi ga novoizvoljeni odbor podpiral pri izpolnjevanju njegovih dolžnosti s točno in redno udeležbo pri sejah itd. Obenem se zahvali tudi g. dr. Brileju, kot zastopniku mestne občine ljubljanske in g. Engelbertu Franchettiju kot načelniku zveze obrtnih zadrug za njihovo uspešno deovanje pri pripravah kakor tudi za poset in sodelovanje pri današnji ustanovitvi zadruga.

Nadalje se izvoli zastopnikom in namestnikom v deželno zvezo obrtnih zadrug prvih 5 odbornikov in istotako 5 namestnikov.

V nadzorovalni odbor združnega poslovanja se izvolita: g. Brajcar iz Zagorja in Josip Keržin iz Ljubljane, namestnikom g. Kalb iz Brezovice in Vitko Čarman iz Zgor. Šiške.

K besedi se oglasi zvezni načelnik Engelbert Franchetti, ki omenja, da se je posebno na deželi pojavilo veliko število neopravičenih obrtnikov, ki konkurirajo in zdatno škodujejo upravičnim obrtnikom. Radi tega povdarja in predlaga, naj bi se vsakteremu delo takoj ustavilo, če ne drugače pa potom pristojnega okrajnega glavarstva, ki bo v takih slučajih upravičenega obrtnika gotovo ščitilo in mu dalo ako treba orožniško asistenco na razpolago. Vsakega neopravi-

čenege sedlarja ali ličarja vozov naj se nemudoma naznani tudi združnemu načelstvu, ki ga bo ovadilo kompetentni obrtni oblasti s predlogom, da se kaznuje postopanje napram neupravičenim pijavkam tudi dotičnega, ki mu je deo izročil. Tako energično javkam obrtniškega stanu bi imelo gotovi uspeh in bi bilo v korist vsakemu posameznemu obrtniku, ki mora plačevati visoke davke.

Glede vajencev pa pripomni, da se morajo vsi mojstri zavedati dolžnosti redno prijavljati vajence zadrugi takoj pri vstopu in da se z vsakim vajencem napravi pismena pogodba v 3 izvodih za predpisano učno dobo 3 let. Vajenec se mora po dovršeni učni dobi podvreči preizkušnji pri mojstru, ki bo za to imenovan. Glede imenovanja takega mojstra bo napravila združna zveza vlogo na kompetentno obrtno oblastvo. Nadalje povdarja, da določujejo pravila samo po 2 vajenca na vsakega mojstra; oni mojstri, ki delajo tudi s pomočniki, imajo pravico na vsakega pomočnika držati še po 1 vajenca, to pa radi tega, da je možno pravilno nadzorovanje delavcev in da pridobijo vajenci zadostnega pouka. Mojstrom, ki zane-marjajo svoje dolžnosti, se odvzame vajence. Vajencev se ne sme pod nobenim pogojem izkoriščati, ampak je gledati, da se jih izvežba dobrim pomočnikom.

Slednjič predlaga, da se ustanovi podporni sklad za pomočnike, ki skozi dolgo vrsto let izvršujejo svoje posle in ki se na stara leta ne morejo preživljati z lastnimi prihranki. V tem pogledu naj se toraj stori potrebne korake. Zvezni načelnik g. Engebart Franchetti konča svoj govor s tem, da pozdravi navzoče zborovalce in želi novo ustanovljeni zadrugi obilo uspehov.

3. Načelnik zadruga naznani dosedanje dohodke in stroške in pripomni, da so do sedaj plačali le nekateri člani po 100 K vpisnine. Ker pa dosednji dohodki v primeri z ogromnimi stroški, ki znašajo približno 5000 K, še daleč ne zadoščajo pokritju in ker rabi novoustanovljena zadruga denarja, bo potrebovala rednih prispevkov, da bo zamogla tem uspešneje delovati. Zadruga šteje približno 300 članov in so njeni dohodki odvisni le od čanarine, se predlaga, da plača vsak združni član po 300 K vpisnine. (Sprejeto.) Vsak vajenec, ki se podvrže preizkušnji, plača 50 K, pomočniki, ki še nimajo izkušnje in ki niso pripadniki, plačajo 40 K. Vajenci plačajo 20 K vpisnine. (Sprejeto.)

Na predlog g. Franchettija, da se pokliče v preizkuševalno komisijo izkušene in izvežbane mojstre, se enoglasno izvoli v izpraševalno komisijo g. Jernej Jelovšek, sedlar in vozni ličar iz Spodnje Šiške.

Zvezni načelnik pozdravi ravnokar došlega dr. Murnika, kot zastopnika ministrstva trgovine in industrije, objednem obrtnega referenta. Prisrčno se mu zahvali za njegovo neumorno delovanje pri pripravah kakor tudi za današnji posej in sodelovanje pri ustanovitvi sedlarske zadruga.

Dr. Murnik pozdravi navzoče in omenja neutrudljivo sodelovanje zveznega načelnika pri ustanovitvah različnih zadrug; povodom njegovega odlikovanja z redom sv. Save mu izreka najsrčnejše častitke.

Zvezni načelnik g. Franchetti se zahvali dr. Murniku za izražene častitke in pripomni, da odlikovanje ni v njegovo osebo, pač pa v čast celemu obrtništvu; nadalje obljublja, da se bo še z večjo vnemo zavzemal za obrtniška vprašanja.

Konečno se pripomni, da je v zadnjem času nastalo vprašanje, kdo je upravičen pleskati vozove?

To vprašanje se kratko reši s tem, da le ličarji vozov so upravičeni pleskati vozove. Tudi za vprašanje, kdo je upravičen tapecirati avtomobile, velja, da so edino sedlarji upravičeni izvrševati to delo.

Predlog g. Ivana Černeteta, da se napravi vloga na vojaško oblast, da bo odslej izvrševala dela za vojaštvo zadruga sama in ne kakor dosedaj različne ljubljanske tvrdke — se enoglasno sprejme.

Ker je dnevni red izčrpan, in ker ni bilo več predlogov, zaključí združni načelnik zborovanje ob 11. uri dopoldne.

Zborovanje obrtnih društev za Slovenijo. Ker se je pokazalo pri seji pripravljalnega zbora za bivšo Štajersko dne 20. t. m. v Mariboru, da je nemogoče izgotoviti priprave za nadaljevanje zborovanja obrtnih društev do nedelje dne 27. novembra t. l., se je na željo slovenskega obrtnega društva v Mariboru preložilo zborovanje glede ustanovitve zveze obrtnih društev od 27. novembra na dan 11. decembra 1921 ob 3. uri popoldne.

Redni občni zbor zadruga mizarjev za Ljubljano, Vič in Moste za leto 1921 se vrši v nedeljo, dne 4. decembra 1921 ob pol 10. uri dopoldne v restavraciji g. V. Mraka, Rimska cesta 4. — Dnevni red: 1. Pozdrav načelnika. 2. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Poročilo pregledovalca računov. 6. Proračun za l. 1921 in določitev združnih doklad za l. 1921. 7. Načelnikov predlog, da pristopi zadruga z 2 deležema k »Gospodarski zadrugi ljubljanskih mizarjskih mojstrov«. 8. Raznoterosti. — K gotovi in točni udeležbi vabi načelnik.

Razpisi.

Prodaja avtomobilov. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo vršila v pisarni uprave Dravske artilerijske delavnice v Ljubljani in na Ljubljanskem polju 27., 28., 29., 30. in 31. decembra 1921 vsakokrat od navedenih dni ob 8. uri javna ustmena dražba za prodajo 48 avtomobilov in 1 električnega priklopnega voza. Pogoji za to dražbo se lahko ogledajo v upravi dravske artilerijske delavnice (Topniški arsenal) v Ljubljani, avtomobili pa, ki se bodo prodajali na Ljubljanskem polju, vsaki dan do dneva dražbe med uradnimi urami.

Kisik za obrtnike. Urad za pospeševanje obrti kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22 je preskrbel za obrtnike večjo množino kisika. Interesenti naj prijavijo svoje potreščine na gornji naslov čimprej, najkasneje pa do 1. decembra t. l.

Dobava mesa. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se sklenejo dne 26. novembra 1921 predpoldne v intendanturi Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani pismene neposredne pogodbe zaradi osiguranja mesa za čas od 1. januarja do 30. junija 1922 za garnizije v Mariboru, Celju, Ptuj in Slovenski Bistrici. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani,

pri vojnem okrogu v Celju in Mariboru ter pri komandantu mesta v Slovenski Bistrici in Ptujju interesentom na vpogled.

Dobava amonijevega solitra, trinitrotolnola in plinovega olja. Uprava smodnišnice v Kamniku razpisuje za dan 20. decembra t. l. tajno ofertalno licitacijo in sicer prva skupina: za dobavo 90.000 kg amonijevega solitra in 10.000 kg trinitrotolnola. Druga skupina za dobavo 10.000 kg plinovega olja za dieselmotorje. Vsi interesenti, ki bodo vložili pismene oferte, se pozivajo, da se zglase 20. decembra 1921 v pisarni uprave smodnišnice v Kamniku, da prisostvujejo omenjeni licitaciji. Pogoji so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Naknadno pobiranje ležarine na carinarnici v Ljubljani. Glavna carinarnica v Ljubljani je začela ta teden pozivati trgovce in industrijce in vterjava na naslov povišane ležarine za carinsko blago za dobo od 23. maja t. l. naprej, znatne diference. Ker zadevni odlok ni bil objavljen v uradnih listih, pozivlja trgovska in obrtniška zbornica vse prizadete, da prijavijo zbornični pisarni, za katero dobo in kakšne zneske zahteva od njih carinarnica, da bi mogla zbornica na podlagi nabranega gradiva napraviti korake v tej zadevi.

Dobava mesa. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 5. decembra t. l. ob 11. uri dopoldne v intendanturi IV. armijske oblasti v Zagrebu (Jezuitski trg št. 4, soba št. 128) ofertalna licitacija glede dobave mesa za garnizije Ljubljana, Zagreb in Osijek za čas od 1. januarja do 30. junija 1922. Dnevna potreba znaša v Ljubljani in Osijeku 1200 kg, v Zagrebu 1500 kg. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa v intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava ognjegasnih potrebščin. Ravnateljstvo državnih železnic v Subotici potrebuje razne ognjegasne potrebščine. Ponudbe je vložiti do 15. decembra t. l. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava rjuh in volnenih odev. Ravnateljstvo drž. železnic v Subotici razpisuje dobavo rjuh in volnenih odev. Ponudbe je vložiti do 10. decembra t. l. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava moke ali pšenice. Komanda dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se vrši dne 3. decembra t. l., ob 11. uri dopoldne v intendanturi IV. armijske oblasti v Zagrebu (Jezuitski trg št. 4, soba št. 128) ofertalna licitacija glede dobave 1.200.000 kg pšenične moke ali 1.500.000 kg pšenice za garnizijo Zagreb 650.000 kg pšenične moke ali 812.500 kg pšenice za garnizijo Osijek. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Meterski zistem v Rusiji. V Rusiji, kjer so sedaj merili na aršine, to je ca. 71 cm, bo z novim letom vpeljan meterski zistem.

Imenovanje. Kralj je na predlog ministra za trgovino in industrijo imenoval šefa ljubljanskega oddelka tega ministrstva dr. Rudolfa Marna za dvornega svetnika, okrajnega glavarja pri istem oddelku dr. Rataja pa za sekcijskega svetnika v VI. činovnem razredu.

Draginjska in stanovanjska anketa v Beogradu. Ministrstvo za socio politiko je sklicalo za dne 16. t. m. anketo, ki bo razpravljala o ukrepih proti draginji in o stanovanjskem vprašanju. Te ankete se udeležijo tudi zastopniki zainteresiranih krogov iz pokrajine.

Izvoz žive živine v Italijo dovoljen. Ministrstvo za kmetijstvo in vode v Beogradu obvešča z brzojavko od dne 16. novembra 1921 vt. št. 8266, da je italijanska vlada dovolila uvoz naše živine v Italijo pod pogojem, da se ista v Trstu in Ankoni pokolje. To se objavlja zainteresovanim v zvezi z razglasom z dne 20. oktobra t. l., št. 3998/vet., Uradni list št. 129 radi ravnanja.

Rusija priznava carske dolgove? Ruski ljudski komisar za zunanje zadeve je poslal Angliji, Franciji, Japonski in Zedinjenim državam noto, v kateri izjavlja, da je sovjetska vlada pripravljena, plačati dolgove carske vlade vse do leta 1914. pod pogojem, da se ustavi vsaka oborožena intervencija proti Rusiji, da se slkene z njo splošen mir in da pripoznajo vesele sovjetsko vlado. Čičerin predlaga v dosego tega cilja sklicanje mednarodne konference.

Zvišana mostnina pri savskem mostu pri Brežicah. Mestni občini brežiški se je dovolilo, da sme zvišati na savskem mostu pri Brežicah mostnino, ki naj znaša odslej: za osebn ali tovorni avtomobil po 4 K, za enovprežno živino 2 K, za vsako nadaljno vprežno živino 1 K, za nevprežen voz 1 K, za 1 glavo živine in za štirikolesen ročni voziček po 40 vin., za 1 osebo, peš, na kolesu, konj uali vozu, za 1 kolo, za 1 glavo mlade živine, za otroški voziček, za dvokolesen ročni voziček in za samokolnico po 20 v, za 1 perutnino 4 vinarje.

Listnica upravnitva. Da bo moči voditi kartoteko natančno, naj blagovoli vsak naročnik »Obrtnega Vestnika« pogledati svoj naslov na listu, če je ta pravilen in sicer ime in priimek, kraj, hišna številka, pošta, kakor tudi poklic. Vsako najmanjšo napako blagovoli vsak naznaniti po dopisnici upravnitvu, da se ta popravi.

Izdajatelj konzorcij »Obrtnega Vestnika«.
Odgovorni urednik Engelbert Franchetti.
Tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani.

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila na menice
in kredite v tekočem računu

vsem kredita zmožnim osebam in tvrdkam.

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg 4.

Telefon št. 508.

Poštno-čeka. urad

št. 12.051.

13, 23-20

daje kredite v obrtne svrhe, po izrednih pogojih, pospešuje ustanavljanje obrtnih in industrijskih podjetij, izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje. Vloge na knjižice in na tekoči račun obrestuje s

4%

od dne vloge do dne dviga.

Pravi malinovec

se vedno dobiva po najnižjih dnevnih cenah pri 30,14-10

Potnik Srečko, Ljubljana, Metelkova ulica, blizu Belgijske vojašnice.

Istotam se dobijo ekstraktivni izdelki za sodavičarje.

M. KUŠTRIN

LJUBLJANA

DUNAJSKA C. 20. — TELF. 470.

PODR. MARIBOR

JURČIČEVA ULICA 9

PRIPOROČA
PNEVMATIKE ZA AUTO
IN KOLESA, TER VSAKE VRSTE
GUMIJEVIH PREDMETOV, ISOLIRANE ŽICE
ZA ELEKTRIČNO NAPELJAVO IN ELEKTROTEH-
NIČNI MATERIJAL PO NAJNIŽJIH DNEVNIH CENAH ! ! ! !